

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Andrea in Crisi martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

Eadem Ni-
uardi Epi-
scopi dor-
mientis.

tus circulos tertio repetisset, aperto caelo reconditur. Et quod idem Bercharius corporalibus deprehenderat oculis, hoc quidem quiescens potifex fenserat sopore caelestis visionis. Itaque a somno excitatus, O, inquit, Berchari, votorum meorum comparatissime, quam gratum mihi est huc paululum soporis gratia diuertisse. Quod enim diu differens corde gestaueram, visionis arcano maturius aggredi compellor. Illoque visum referente, ait Bercharius: O pater sanctissime, quicquid in visione spiritus diuinitus tibi testaris indicatum, noveris etiam me conspexisse corporaliter. Tum vero praesul hoc sanctum opus eius industria statuit committere: qui in loco ipso, qui Altiuillare dicitur, coenobij fundamenta iecit, nec prius ab opere destitit, quam opus coeptum ad laudem Dei compleret. Congregauitque illic monastica conuersationis viros religiosos, & cuncta, quae huic ordini commoda iudicantur, diligenter impleuit. Obijt autem sanctus Niuardus Calendis Septembris.

Altiuillare
se coenobij
conditur.

Ex cap. 17.

Sanctus autem Bercharius, dum multa ordinat & disponit, forte accidit, ut filium suum Dagouinum, quem de sacro fonte susceperat, & monachum esse voluerat, ob culpas eius verbere increpationis feriendum decerneret. Sed ille ob demerita sua cum Iuda satanae traditus, patris obiurgationem indignè tulit. Itaque cum ille defessus in lectulo membra sopori dedisset, satanae filius irruens in eum, lethale vulnus ei iussit: arreptumque ferrum, quo eum percusserat, in piscinam, quae intra monasterium erat, celerrimè demersit. Videres tum laticem, velut tanti sceleris conscium, ferrum illud in se recipere detrectantem. Nam mox ut aquam attingit, ceu pluma leuissima super aquas ferebatur. At nefarius homicida amens factus, ecclesiam petijt, cruentisque manibus signum pulsare coepit. Fratres non consueta hora cum admiratione surgentes, & sanctum virum interfectum audientes, ad lectum eius concurrerunt, & cum adhuc spirantem reppererunt. Comprahensum igitur Dagouinum ei offerunt, scire cupientes, quid de tanto scelere pronunciaturus sit. At ille Domini non immemor: Deum, inquit, tibi frater poenitentia placatum reddas. Nam quantum ad me attinet, omni te liberum impietate dimitto. Ex eius sepulcro longè post oleum visum est emanare, cunctis morbo correptis salubre.

Iohan. 13.
S. Berchari-
us a suo mo-
nacho occi-
ditur.

Oleum ma-
nar è sepul-
cro eius.

MARTYRIUM SANCTI MARTYRIS ANDREAE, QUI EST IN CRISI:

Auctore Simeone Metaphraste.

17. Octobr.
Cap. 1.

Varia de-
monum ma-
lignitas ad-
uersus mar-
tyres.

ST magna diaboli malitia aduersus Christi martyres, & maxime quando eos videt pietatem constanter ingredi, & circa vllam offensionem: & cum sit etiam varia, magno contra illam opus est animo, & rectè armato in Christum charitate, ut non ab eo opprimatur, neque in execrandas illius manus incidat, qui hostibus quibuslibet insultat impudentius, & partim quidem per se, partim autem per eos, qui ipsi adherent, multifariam, multisque modis Christi seruos afficit iniuria. Nam alios quidem deturbat per precipitia, alios autem obijcit ferarum dentibus: alijs accedit fornacem, alijs aperit barathrum: his machinatur rotam, illis acuit gladium: & alijs alias plagas parat, & mortes. Sed nihilominus fuit irrisus, cum martyres haec omnia parua duxissent, & alia magis noua tormenta requirerent, ut per haec ostenderent magnum, quod in Christum habebat, desiderium. Nam etsi multos ex Christi seruis de medio sustulit inimicus, & ipsorum superauit naturam: at non etiam institutum, ac voluntatem, & mentem, quae vincit omnia. Et idè magis fuit superatus, & demisit supercilium, quod & carne, & natura humana laborante, esset illorum animus inuictus & immutabilis.

Cap. 2.

S. Andreas
vt demonè
superaret.

His, quae dicuntur, ferunt testimonium generosi & beati martyris Andreae certamina. Is enim cum talia, & his multo grauiora sustinisset, non solum communem omnium in se cum abundè superauit: sed ijs etiam, qui ipsum consecuti sunt, maximum fuit argumentum, ut essent bono animo. Cuius non solum sunt insignia admiranda certamina, sed sunt etiam eius rectè facta imitanda: nec solum esse oportet auditores eorum, quae de ipso dicuntur, sed etiam eius virtutis imitatores. Ipsum quidè tulit, quae omnium optimis regebatur legibus, Creta. Itaque autem ab incunte aetate patriam imitatus pietatem, beatos quoque in ipsa ostendit labores. Non enim lau-
dauit

Cretae laus.

dauit gloriam, non diuitias est admiratus, non amauit delicias, non mollem & remissam vitam est consecutus, sed duram, rigidam & asperam, & quæ per omnia erat parata adire certamina. Cùm ergò esset ardentissimè virtutis amore captus, & mansisset liber à voluptate, præclara erexit trophæa aduersus inimicos, qui mente percipiuntur, & fuit omnibus optima via salutis: & multis persuasit, vt vitam præsentem despicerent, & in cælum currerent: quo in loco ab ijs, qui sapiunt, dicitur & creditur esse nostra conuersatio.

Atque illius quidem vita erat huiusmodi: dogmata autem Apostolica & patria ac curatè tenebat. Quinetiam vniuersus orbis terræ tunc pura & sincera fruebatur religione, neque quicquam inimici zizaniorum tunc in eo nascebatur. Cùm autem iam longo tempore, malignus hæc videret florere, & pura tranquillitate impleri Ecclesiam, perinde atquè magna affectus esset iniuria, nequaquam sustinuit: sed vt per dolum piam inuaderet religionem, magnum studium adhibuit. Nam cùm videret esse longè difficilimum persuadere Christianis, vt negarent diuinam Christi carnis susceptionem, quæ iam longo tempore apud eos erat firma ac stabilis, & vt dicit diuinus Daud, extenderat quidem suos palmites vsque ad mare, & vsque ad flumina propagines: vmbra autem sua tegebat montes, & arbutis suis cedros Dei: tanquàm ferus aper è sylua, eam alio modo conatur perdere, qui propemodùm ferebat ad idem damnû: & per negationem venerandarum imaginum, molitur inducere negationem carnis susceptæ œconomiae. Siquidem quæ sunt imaginis, scimus transire ad exemplar primarium. Itaque sensim eum subiens, cui obtigerat imperium, improbum, inquam, & infaustum Constantinû, in religionem secus affectum, quàm Constantinus ille qui fuit eiusdem nominis, & primus plantator pietatis, ei persuadet, nefas esse Christianis, & ijs, qui sunt sub eius imperio, verè sacras honorare imagines. Quod quidem ille fieri prohibuit, existimando & dicendo hoc gentilis esse superstitionis, malè profectò intelligens; & periculosè admodùm & insipienter (id, quod dicitur à veteribus) miscens ea, quæ misceri non possunt. Nam quorum primum quidem exemplar est impium, eorum quoquè figura est æquè prophana ijs, qui volunt esse pii. Quorum autem illud est adorandum & venerandum, eorum quoquè imago consequenter digna est omni honore.

Sic ergò ipse doctus à maligno spiritu, iussit per omnem terram, quæ est sub cælo, procedere, & ad extremos fines transire alienum hoc edictum, omnè genus supplicij omni generi & ætati asperè minitans, si quis suo decreto nõ pareret, promptoque & alacri animo illud non exciperet: immò si diuinam aliquam figuram vel verbotenus videretur honorare. Grauius verò & immaniter puniunt, & nullam dant veniam ijs, quibus obtigit imperium, quando ijs, quæ ab ipsis sunt constituta, nõ obediunt aliquem acceperint, cùm præsertim videatur iustus pertinere ad multorum vilitatem. Irascuntur autem, non id curantes quod publicè conducit, sed suam exipientes arrogantiam. Propter has ergò asperas & sauas minas, licebat tunc videre ciuitates effectas in solitudinibus: esse autem planè desertas ciuitates propter multitudinem eorum, qui ad eas veniebant solitudines. Nimis arctæ reddebantur custodia: replebantur carceres, non latronibus, pro dolor, non expilatoribus, aut alijs eiusmodi maleficis hominibus: sed viris pijs ac religiosis, & Dominum timentibus. quorum erant pernoctes stationes, & qui sunt ex Deo sudores, & nocturnæ lachrymæ: & quos Hierusalem vocabat libera ciuitas, honorificè apud eam diuersaturos.

Cùm ergò tam magnum & tam graue bellum esset excitatû, & multi statim temporari cessissent, seruiliterque & illiberaliter omninò loquerentur, beatus hic Andreas, non ferens hunc nouum modum captiuitatis, neque pijs animas, quæ superna ciuitate miserè priuabantur, despiciens: sed tempus aptum esse arbitratus ad zelum magno & excelso animo ostendendum, quem pro pietate iamdiu parturiebat, relicta terra patria & solo, quod eum aluerat, venit statim Byzantium, tanquàm quispiam fortis & generosus athleta, qui in exercitatione fatigatus studij posuerat, & in stadium sæpius descenderat. Itaque nec metum magistratum, neque aliquid aliud graue reputans, in medium progressus, Imperatoris, & eorum, qui erant ab eius parte, malam sectam liberè arguebat: & honorem, qui diuinis debebatur figuris, docebat & statuebat: Sic, dicens, debet coli Deus, sic venerari imagines. Porro autem dicebat se eò venisse, vt tolleretur, quæ à diabolo parabantur, insidias: & eos quidem, qui suam salutem prodiderant, adduceret ad penitentiam, & animam eis adderet, vt rursus pugnarent: rursus

A puero vt
vixerit S.
Andreas.

Philip. 3.

Cap. 3.

Diabolus
non fert fi-
dei sincerita-
tem.

Psal. 79.

Serit hæc
sim Icono-
machotum.

Nota quæ
imagines
venerandæ
sunt, & quæ
non.

Cap. 4.
Edicti Cō-
stantini Cō-
pronyni.

Sequit in Ca-
tholicos im-
pius tyran-
nus.

Cap. 5.

S. Andree
in signis cō-
stancia & ze-
lus.

sus verò eos, q̄ stabāt, precibus, adhorrationibus & cōsilio muniret, tutosq̄ redderet.

Cap. 6.

Cum is hæc publicè prædicaret, & ne tantillum quidè de dicendi libertate remitteret, ea significantur Imperatori. Qui cum ante ciuitatē in martyris Mamantis, quæ dicitur, basilica, cum suo consueto præsedisset supercilio: & magnum quidem ex scenica illa specie factum, magnam autem ex assentante illo satellitio gloriam sibi induisset: & nec eos quidem, qui aderant, solum intueri sustineret: orthodoxos verò toruè & ferociter adpiceret, & nihilo mitius, quam fera agrestis, in eos ferretur: & alios quidem bouum neruis crudelissimè caderet: alios autem igni & alijs supplicijs traderet: multorum verò etiam ipsos oculos & linguam eruèret, vt illis quidem aliorū athletarum non adspicerent animi magnitudinem, nec hinc tolerantia magnū acciperent solatium: hac autem adempta non possent alios excitare ad certamen, neque eis veluti manum præbere per consilium & suasionem: alijs autem simul manus & pedes auferret, propter iræ vehementiam & acerbiteriam: hic beatus Andreas animo fauciatus, & pro Domino spirās virtutem & animi magnitudinem, cum è medio corde sibi esset precatus, & subindè dictitasset: Domine serua, Domine dirige: se ipsum in media iniicit pericula, & eorum, qui circumstant, diuisa multitudinc, latens eos, qui abigebant, cum venisset in conspectum Imperatoris: Cur, inquit, o Imperator, si es Christianus, hæc mala machinaris aduersus Christi imaginē, & eius seruorum? Ille autem non ferens hanc loquendi libertatem, sed apertam contumeliam rem esse existimans, loquentem sanctum statim interruptit, & iubet ijs, qui adstant, eum compræhendere. Ij autem eadem spirantibus manibus in eum irruentes, & alij quidem eius caput, alij autem manus apprehendentes, alij verò superhumeralè, & alij tunicam, per summam contumeliā, & vt ei, qui iusserat, magis gratificarentur, eum humi deijciunt, qui erat animo excelsio: neque prius cessarunt eum trahere, donèc ipse Imperator, postquam satis vltus esset dicendi libertatem athletæ, volens vtiquè videri clemens, iussit eum relaxari.

Imaginum
venerato-
res dirè cru-
ciantur.

S. Andreas
liberè re-
præhendit
tyrannum.

Malè acci-
piuntur.

Cap. 7.

Cum autem proximè adducendum & sistendum curasset, cum eum prius terruisset sauitia, deindè etiam alliceret mansuetudine: Vndenam, inquit, est tanta tibi audacia & incititia, vt iussis repugnes Imperatoris, & coram eo intempestiuè, & citra vllam rationem liberè, quæ vis, loquaris? Sed, vt videtur, volens aliquo modo nobis notus euadere, hanc viam ingressus es. Voluntas itaque tua deducta est ad effectum, & tuus tibi rectè succedet scopus, dummodò sententiæ nostræ assentiaris: & quæ valdè rectè se habet, confitearis religionem: tunc nanque tibi omnia euenient ex sententia. Ad hæc Andreas ille admirabilis: Non, inquit, audacia, nec incititia motus, o Imperator, nec vt tibi notus & tuæ euaderem potentia, huc veni. Quid enim mihi rei est cum tuis? similiter autem possum omninò etiam dicere cum ijs, quæ sunt huius mundi, à quo quidè iam olim despecta sunt, tanquam somnium: sola autè grata est quies, & seorsum versari cū Deo? Sed postquam accepi te sentire aliena à fide Orthodoxa, & priuare Christianos honore, qui debet diuinis imaginibus: & sic quidè perturbare eos, qui tuo parent imperio, conturbare autem etiam Ecclesiā: non potui hanc ferre iniustitiā: sed patria relicta & meis, tantum maris spatium emensus, venio magno cordis zelo incensus, vel vos ab hoc errore liberaturus, vel pro meo Christo meam animam positurus, qui suam, etsi esset Dominus, pro me posuit & sua imagine. Imperator autem, Venisti quidem certè, inquit, magna visione apprehendens, & animo agitans, nempe vt ipsum Imperatorem, & omnes magistratus, & Pontificalis dignitatis venerandam, quantacunque ea sit, canitiem traducas ad id, quod tibi videtur. Sed vt prolixis vti verbis mittamus, audi me ea, quæ oportet, consulentem, & ab hac profunda emergens caligine, pare ijs, quæ nostra decernit potètia, & ipse quoquè sis contentus sequi communem sententiam. Sin minus, te omninò docebit experientia, quantum malum sit consilij inopia, & vana de se persuasio, & suam tantum sequendo sententiam, se arroganter gerere aduersus Imperatores.

Parui facit
Imperato-
rem, & quæ
sunt mundi.

Cap. 8.
S. Andreas
animus in-
uictus.

Audiuit martyr: & cælos adspiciens, Non te negabo, inquit, Christe Saluator: nō te pulchra frustrabor confessione: non tuam contemptui habebō imaginem: Non despiciam, quòd ad me quidem attinet, malè patientem. Cædatur meum corpus, o Imperator, lingua seceretur, pedes excindantur. Nam ego quidè paratus sum omnia pati potius, quam meum Christum vel vmbra tenus vilipèdere, quem habeo pro omnibus, & quem olim solum sequi constitui. Ad hæc Tyrannus: Quænam est, inquit, tanta amenia, & quam est crassi & hebetis ingenij, crassi, & in quam cadit interitus, materia,

materia, Dei ab interitu remoti, & materia expertis gloriam tribuere: & nec audire quidem, quod à Mose prohibetur legislatore, qui dicit: Non facies similitudines? Vndenàm ergò grauisissimus hic morbus, qui menti vestrà insedit, effecit, vt non solum scienter resistatis: sed vos etiam conijciatis in periculum? Sed enim intellige: Non pro veritate, neque pro Christo, sed pro ipsa sola, quæ est à ratione aliena, audacia, extrema patieris.

Hoc in loco cum ferre non potuisset vir generosus blasphemæ linguæ contumeliam, sed perindè atquè honesti prodicionem arbitratus, sacræ imaginis pati contumeliam: Execrandum, inquit, caput, Non tibi videtur pati pro Christo, qui pro illius forma patitur: neque ad primum exemplar credis transire ignominiam, qua imago afficitur? Et quomodò vos eos sepè, qui Imperatorias contumelia affecerunt statuas, perindè ac eos, qui vos probris sunt insectati, vltimis affecistis supplicijs? quos quidem ego noui in statu aeneos vel etiam aureos extrinsecus, picè intus esse repletos, & stuppis, & lignis, & alia vili & abiecta materia. Quòd si vos, qui nunc estis pulus, & cràs non estis futuri, sic honoramini statuis & imaginibus, & propemodùm tanquàm dii vultis adorari, & eos, qui in imperatorias peccauerunt statuas, acerbissime punitis: aduersus Christi sacram aliquid audere imaginem, non reputatis esse archetypi ipsius exemplaris ignominiam? neque eos, qui sunt parati pro eo pati omnia, existimatis periculum adire pro veritate? Deindè cum hæc iam dixisset martyr, & de Mose vellet explicare, cuiusnam iussisset non facere similitudinem: & quomodò ille effinxisset * Seraphin, cum ipsum etiam exemplar sit incorporeum: Imperator abruptens orationem: iam tempus est, dixit circumstantibus, docere eum esse moderatum ac temperantem, & temerariæ illius linguæ referre ei gratiam. Si enim ij qui regias statuas, vt ipse dicit, iniuria afficiunt, acerbum & inexorabile supplicium subeunt, qui ad eò impudenter & audacter sceleratam in nos linguam immittit, quam luens poenas, punietur pro meritis?

Sic dixit, & irato vultu martyrem statim intuens, & manum de more mouens, & valdè exclamans, eum inbet nudari, deindè etiam extensum finibus vehementer flagellari. Ille autem ne sic quidem pusillo & abiecto animo se gessit aduersus sententiam: neque eius promptum animi studium retardarunt, quæ iam expectabantur plagæ & flagella: sed id maius reddebant & ardentius, vt quod spiritu à ratione alienis appetitionibus, & Imperatorijs minis accèderetur. Cum ergò Imperator vidisset sic se habentem virum fortem, & nihil omninò formidantem: sed esse omninò paratiorem sustinere flagella, quàm dimittere illam rationem sententiæ: timens, nè si ipse sanctus tormenti faceret periculum, fieret indè in confessione constantior, & minime traduci posset, quomodò fortia animalia post plagam: induens personam benignitatis, Priusquam, inquit, facias periculum tormentorum, ad martyrem adspiciens, nostro patens decreto, liberare ab ijs, quæ te expectant, malis. Martyr autem Christi, ad suum agonothetam sublatis oculis tam corporis, quàm animæ, cum sibi esset precatus firmam & immutabilem diuinarum imaginum venerationem, & deindè etiam deorsùm adspexisset, & in Tyrannū parum oculos coniecisset: O Imperator, inquit, missis bellis, quæ gereres contra barbaros, & ciuiliū rerum administratione, totum, vt video, apertè tuum posuisti studium contra Christum & eius seruos: Et hæc agens, existimas te posse in pace tenere sceptrum Romani Imperij? Nunquid ne Dei quidem times iudicium; neq; illum tuorum factorū expectas examinatore?

Hoc in loco conuicta fuit ficta mansuetudo Imperatoris: & aperta fuit simulatio, nam solita detecta feritate, martyr vehementissime cadebatur bouum neruis. Qui autem circumstebant, volentes iræ Regis morem gerere, partim quidè iussi verberare, plagas crudeliter intentabant, & ad eò crudeliter, vt fluerent riuus sanguinis ex precioso illo corpore, & subiectum solum altè fieret purpureum: partim autem gladios accipientes, irruerunt ad interficiendum athletam: multi etiam lapides in ipsum iaciebant, & omnibus modis iniuria afficiebant non illū, sed seipsos, sic quidem Regi qui est ad tempus, studentes coniungi: omninò autem ignorantes miseri, quantum hæc agentes se procù à Deo remouerent, & qualem in tempus iudicij illi quidem lætitiā, sibi autem lachrymas & dolores miserabiliter recondent. Sed Imperator mouebat omnem lapidem, vt posset sanctum in sua habere potestate. Nescio enim quomodò, etsi esset insipiēs, non ignorabat tamen, hac in re quidem certè se sapienter gerens, fore vt si illo potiretur, multos alios ex Orthodoxis statim caperet, eum, tanquàm

Eccè tibi imperita Iconomachorum argumenta:

Cap. 9.

Egregiè eà S. Andreas confutat.

Exod. 25. & 37.

for. Cherubim

Cap. 10.

Tyrannus non ferretur docentè, sed inbet flagellari.

Sancti martyris in uicta libertate.

Cap. 11.

Cadit durrissus e bouum neruis.

Cur toriens ei tyrannus blandiatur.

tanquam caput corpus & membra consequentes. Hæc cum ille sciret, iubet ipsum rursus relaxari à plagis, & rursus persuasione & prætextu benevolentia cum aggreditur.

Cap. 12.
Tyrannus ei
blanditur.

Cum eum ergo curasset propè sistendum, & suum sermonem molliisset plusquam oleum, acutum tamen iaculum aduersus pios, & acutum gladium, postquam vidit virum ne tantillum quidem illici blanditijs, sed cum maiore dicendi libertate eius arguere amentiam, deposita pelle, erat lupus manifestus. Iussitque lapidibus confringi maxillas martyris, hæc reddens pro verbis, quibus cor eius fuerat confauciatum. Ille autem erat planè alius Stephanus, ijs, qui illi iniuriam faciebant, preces reddens.

Act. 7.

Rom. 5.
Coloss. 1.

Deinde martyrem quidem Imperator, tanquam reum condemnatum, misit rursus in custodiam: sed ignorabat se ijs, qui in ea habitabant, Christianis valde promptum mittere doctorem. Gaudebat autem ipse quoque, sicut Paulus, propter Christum passionibus & afflictionibus, benignoque & clementi Deo magnas agebat gratias, quod dignus esset habitus plagis & carcere propter illius nomen. Quamobrem & ijs, quæ dicebat, eos, qui aderant, valde instruebat, & confirmabat, & eo, quod quæ erant molesta & aspera, ferret cum gratiarum actione. Et corpus quidem erat vincitum in custodia, anima autem, etiam antequam illinc resolveretur, iam cælestia visione intelligenter apprehendebat, ad eum ut tyrannum propemodum repræhenderet, quod non ipsum citius liberaret à pondere carnis, & à vinculis naturalibus. Corpus enim erat illi carcer, qui eius arcebat animam, & suo tegumento eam sciungebat à tabernaculis, quæ eam exceptura erant, & incenarrabili, quæ illic est, beatitudine.

Cap. 13.

Dies interim non multi præterierunt, & rursus accersit Imperator martyrem è carcere, metu eorum, quæ expectabantur, & dolore malorum, quæ aduenerant, fractum ad futura eius animum, & futurum multo molliorem & ignauiozem existimans. Postquam autem productum sanctum vidit audaciorum, & magis spirantem acrem propter Christum amorem, cum veste exiit, & propter eum lectores rursus iuberet assistere, & flagellis vehementer cadere, adhuc priorum plagarum aperta per

Rursus atrociter flagellatur.

uniuersa membra ferentem vestigia. Illi autem laniabant quidem carnes, & fodiebant eius latera, & plurimam eius carnis partem auferabant: Sed ne sic quidem poterant suffurari thesaurum illius fidei. Postquam ergo vidit Tyrannus omnia à se sic temerè & frustra fieri, iamque esset planè animi dubius & perplexus, eò descendit, ut se fateretur superatum, nempe ut eum morte deinceps damnaret. Et iubet, ut funibus alligatis beatis illius pedibus, in solo trahatur per rotam viam publicam: deinde ut cum deductus fuisset ad locum maleficorum, ibi iaceretur, qui Eden, qui supernis tabernaculis, qui erat dignus ipsis cælis. Cum autem curreret martyr hunc cursum decertationis, & in terra per plenum vrbs forum traheretur, vir quidam, qui è mari fuerat piscatus pisciculos, & eos in foro proponebat venales, sedebat autem super cathedram pestilentia, cum vidisset eum tam turpiter trahi, & quanam esset causa accepisset, exiit statim, tanquam à malo aliquo motus dæmone, & cum è propinquo cultrum macelli arripuisset, eo & pedem sacri corporis amputat, & sistit martyri cursum decertationis, eique finem imponit certaminis. Nam simul cum pedis amputatione è vita quoque excedit vir generosus, vel potius ad cælum currit, & ad eum ascendit, qui posuit eius viam nulli reprehensioni affinem, & perfecit pedes eius tanquam cerui, & collocauit super excelsa.

Trahitur per terram ad locum supplicij.

Cedit è vita.

Psal. 17.

Hic est cursus viri fortissimi, hoc est stadium eorum, quæ in terra fuerunt, certaminum. Talis fuit virtus illius animæ, talis decertatio. Preciosum autem thesaurum, corpus, inquam, martyris, qui ipsum trahebant per medium forum, ij iam mortuum ferentes abiecerunt in loco maleficorum: Et sic diu mansit iacens in loco vili & probroso, quod erat diligentissimè custodiendum, dimissum ut comederetur à feris & volucribus: ut in eo impleretur rursus, quod dicit Dauid: Posuerunt morticina feruorum tuorum escas volatilibus cæli, carnes sanctorum tuorum bestijs terræ. Effuderunt sanguinem ipsorum tanquam aquam. (Nam hoc quoque est illis consecuens) & non erat qui sepeliret: donec is, qui dedit illi auxilium in carnis imbecillitate, ut pulchre decertaret, & non excideret à coronis gloriæ, is pijs quoque præbuit animis, nè tali thesauro priuarentur: pulchro, inquam, illo & sacrosancto corpore. Non fuit ergo id latere perpetuò, sed id apertè efficit manifestum. Id autem facit hoc modo:

Cap. 14.

Psal. 78.

Cadaver ei exponitur feris deuorandum.

Effuderunt sanguinem ipsorum tanquam aquam. (Nam hoc quoque est illis consecuens) & non erat qui sepeliret: donec is, qui dedit illi auxilium in carnis imbecillitate, ut pulchre decertaret, & non excideret à coronis gloriæ, is pijs quoque præbuit animis, nè tali thesauro priuarentur: pulchro, inquam, illo & sacrosancto corpore. Non fuit ergo id latere perpetuò, sed id apertè efficit manifestum. Id autem facit hoc modo:

Duo-

Duodecim viri, cum mali olim demones in eos insilissent, alius aliunde venientes, ut eius, qui inhabitabat, spiritus unumquemque agebat in clinatio, simul semelque inter se conuenerunt: & cum propter communem calamitatem communiter quoque versari & errare statuissent, magnum terrae spatium transmittentes, repente, tanquam tracti ab una anima, veniunt in locum maleficorum, ubi proiecsum fuerat corpus martyris, & sanctum confusus & non significantibus inuocabant vocibus. Quinetiam terram fodientes manibus, & cum in apertum proferre contententes, in corporum congeriem incidunt: sed alijs praeeritis, (O miraculum) eum statim agnouerunt, qui ipsos vocabat, & sustulerunt corpus, quod ad ipsum aduolante gratia, forte autem etiam mira fragrantia, obscure ad se viros attraxerat. Sed id quidem ornatum conuenientem statim est assecutum: & desiderantibus manibus in sacro loco fuit sacrosanctè depositum. Loco autem nomen est Crisis. Qui autem vexabantur à dæmonibus, consequenter adipscebantur curationem, & domum redibant cum magna lætitia, accipientes sanitatem, tanquam mercedem inuentionis. Et nunc est nobis ex illo tempore perperuus thesaurus, & malorum, quæ nos semper comprehendunt, certum solatium. Nam seu morbo opprimitur aliquis, seu aliqua afficitur iniuria, seu aliquo alio casu vexatur, omnia deponet, si illuc cum fide accesserit, & gratiam consequetur vberiore. Quæ detur nobis omnibus assequi gratia & clementia Domini nostri Iesu Christi: Quem decet omnis gloria, honor & adoratio cum patre principij experire, & sancto ac viuifico spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Ca. sauer eius inuenitur à dæmoniis.

Duodecim demoniaci curantur.

Vide quid præstet sancti, si pie inuocentur.

VITA SANCTI LVCAE EVANGELISTAE.
PER D. HIERONYMUM SCRIPTA
Libr. De viris illustribus.

VCAS medicus Antiochenſis, vt eius ſcripta indicant, Octobris 18
Græci ſermonis non ignarus fuit, ſectator Apoſtoli Pauli, Nouit lin-
& omnis peregrinationis eius comes. Scripſit Euangeli- guam Græ-
um, de quo idem Paulus Miſimus, inquit, cum illo fra- cam.
trem, cuius laus eſt in Euangelio per omnes eccleſias. Et 1. Cor. 8.
ad Coloſſenſes. Salutat vos Lucas medicus chariſſimus. Colof. 4.
Et ad Timotheum. Lucas eſt mecum ſolus. Aliud quo- 2. Tim. 4.
quæ edidit volumen egregium, quod titulo *περὶ τοῦ ἀποστόλου*
παύλου prænotatur: cuius hiſtoria uſque ad biennium Romæ
commorantis Pauli peruénit, id eſt, uſque ad quartum
Neronis annum. Ex quo intelligimus, in eadem vrbe li-
brum eſſe compoſitum.

Igitur *καταλόγος* Pauli & Teclæ, & totam baptizati Lebnis fabulam, inter apo-
cryphas ſcripturas computamus. Quale enim eſt, vt indiuiduus comes Apoſtoli,
inter cæteras eius res, hoc ſolum ignorauerit? Sed & Tertullianus vicinus eorum
temporum, refert præbyterum quendam in Aſia *σπουδαῖον* Apoſtoli Pauli, conuictum
à Iohanne, quòd author eſſet libri, & confeſſum ſe hoc Pauli amore feciſſe, & ob
id loco excidiſſe. Quidam ſuſpicantur, quotieſcunquæ in epiſtolis ſuis Paulus dicit,
Iuxta Euangelium meum, de Luca ſignificare volumine: & Lucam non ſolum
ab Apoſtolo Paulo didiciſſe Euangelium, qui cum Domino in carne non fuerat, ſed
& à cæteris Apoſtoliſ, quòd ipſe quoquæ in principio ſui voluminis declarat, di-
cens: Sicut tradiderunt nobis, qui à principio ipſi viderunt, & miniſtri fuerunt ſer-
monis. Igitur Euangelium ſicut audierat, ſcripſit: Acta verò Apoſtolorum, ſicut vi-
derat, ipſe compoſuit.

1. Tim. 4.
2. Tim. 4.

Luc. 1.

Vixit octoginta & quatuor annos, uxorem non habens. Sepultus eſt Conſtanti-
nopoli, ad quam urbem viceſimo Conſtantij anno, oſſa eius eum reliquijs Andrea
apoſtoli tranſlata ſunt de Achaia. Lucæ vxo-
rem non habuit.

ITEM